

Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat

Napraforgó Egyesített Óvoda

OM azonosító: 034 388

✉ 1084 Bp. Tolnai Lajos u. 7-9.

☎: 210-0086; fax.: 210-0086

E-mail: egyesített.jvovoda@gmail.com

www.tolnai-ovoda.hu

A NEÓ
A NEÓ
Pedagógiai Programjának
Pedagógiai Programjának
kiegészítése

a Hétszínvirág Tagóvoda
sajátos arculatával.

Készítette:

Aissou Erzsébet közreműködésével
az intézmény nevelőtestülete

Pedagógiai programrész elnevezése: **Szín – Játék – Alkotás (SZÍJA) a Hétszínvirágban**

I. HELYZETKÉP

Óvodánk a II. János Pál pápa tér közelében, a Népszínház negyedben lévő Kun utcában helyezkedik el. Az egy emeletes épület az 1800-as években épült, és a feljegyzések szerint gyermekeket neveltek benne mindig. A Kisdedóvó Egyesület által létesített intézményben, **4 csoport** kialakítására van lehetőség, melyekben felmenő rendszerben életkorilag osztottan (kis-, középső- és nagy csoport) szerveződve biztosítjuk a **87 gyermek** óvodai életét.

Beiratkozás után a gyermekek életkori összetételét figyelembe véve előfordul, hogy részben osztott (vegyes) csoport is működik. Itt a közeli életkorra vagyunk tekintettel, illetve szülői kívánságokat is egyedileg kezelve figyelembe veszünk.

Játszóudvarunk Tűv engedéllyel rendelkező, új játékokkal felszerelt terület. Az udvar az utcától teljesen védett, körbekerített, biztonságos, és a gondozott növényzet üdítő látványa mellett, biztosítja a mozgáslehetőséget a gyermekeknek. A rögzített eszközöket a mozgásfejlesztésre alkalmas tornaszerekkel kiegészítve tesszük a sokoldalú mozgásfejlesztésre alkalmassá, melyek tárolására udvari szertárunkban van lehetőség. Az udvari életre alkalmas tisztaságot, gondozottságot a JGK által foglalkoztatott - két óvodai épületben szolgálatot teljesítő - karbantartó biztosítja.

Óvodánkban 16,5 engedélyezett álláshely van. Ebből 1 szakvizsgázott mesterpedagógus tagóvodavezető, 6 okleveles, 1 szakközépiskolai végzettséggel rendelkező és 1 abszolváltnál pályakezdő óvodapedagógus, 1 egész állású és egy fél álláson foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, 1 gyógypedagógiai végzettségű felzárkóztató pedagógus, 4 nevelő-oktató munkát segítő dajka, és 1 óvodai titkár gondoskodik a ránk bízott gyermekekről, és biztosítja az intézmény folyamatos és zavartalan működését.

Az óvodáskor alapvető tevékenységein keresztül, a mással nem helyettesíthető játék, munka, az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó egészséges életmód, a mozgás, és tevékenykedtetés közben szerzett tapasztalás, tanulás folyamatában valósítjuk meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjában elvárt kimeneti követelmények elérését.

A gyermeki motiváltságra, természetes kíváncsiságra épülő változatos tevékenységeket szervezünk, amelyhez a rugalmas napirend biztosít keretet, hogy minél több dolgot önállóan és próbálkozva tanulással valósítsanak meg a gyermekek. A műveltségterületek közvetítését a mese, vers, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka feltételeinek biztosítása teszi lehetővé. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek érzelmi biztonságban, nyugodt derűs légkörben, cselekvések által fejlődjenek a maguk üteme szerint.

Az emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről, a külső belső kapcsolatok ápolásával folyamatosan gondoskodunk, mely átszövi a mindennapokat.

II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Célunk, hogy óvodásaink megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek nélkülözhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

E célok elérése érdekében biztosítjuk a nyugodt, esztétikus, színeiben ízléses, alkotásra motiváló körülményeket, tevékenykedtetésre alkalmas tanulási feltételeket, az elfogadó légkört, a gyermekek sokoldalú fejlődéséhez szükséges óvodai játékot.

III. AZ ÓVODA CÉLJAI ÉS FELADATAI

Óvodai nevelésünk célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- a. a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b. a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c. az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, - az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, - szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Milyen kiemelt fejlesztést preferálunk a Hét szín virágában?

Erkölcsei, etikai nevelés Katajev Hétszínvirág meséjének névviselésével:

Intézményünk a komplex személyiségfejlesztést valósítja meg a **Szín – Játék – Alkotás** (rövidítve: SzíJA) pedagógiai programmal, melynek része a gyermekek erkölcsi érzékének fejlesztése, felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, a szabad játék segítségével az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése, valamint ehhez szorosan kapcsolódva az alkotói tevékenységeken keresztül helyes énkép, és önértékelés kialakítása.

1. Hazafias és multikulturális nevelés

Óvodánkba, elhelyezkedésénél fogva különböző kultúrákból érkeznek gyermekek. Vannak egyes (más nyelvű apa, magyar anya) házasságból születettek is, akiknek önazonosságát, közösségi beilleszkedését segíteni kell. Ezért fontosnak tartjuk, hogy közös értékek mentén megismertessük óvodánk kulturális örökségének környezetünkben fellelhető sajátosságait, nemzeti kultúránk jelképeit, ugyanakkor lehetővé tesszük a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeinek kulturális bemutatkozását, életkorhoz igazodó tárgyi, művészeti tartalommal.

2. Egészségfejlesztő mozgásra nevelés

Feladatunk, hogy óvodásainknál kialakuljon és fennálljon a testi, lelki, szociális jóléti állapot.

Az egészségfejlesztő testmozgás kettős feladatot tölt be óvodánk életében: egyrészt a mindennapi élet során végzett csekély intenzitású mozgások tartoznak bele (séta, helyzetváltoztatások), másrészt azok a mozgások tartoznak ide, melyek hatása kedvező a gyermek egészséges motorikus fejlődésére (tánc, sport, játszótéri eszközök stb.).

Az óvodáskor a természetes mozgáskészségek (alapkészségek, fundamentális mozgások) tanulmányának, formálódásának, fejlődésének időszaka, melyek, ha időben nem alakulnak ki, iskolás korban nehézséget okoznak a sportmozgások tanulásában.

3. Társadalmi érzékenyítés- és felelősségvállalás másokért

Célunk a hátrányos helyzetű, vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a gyermekekben. Valljuk, hogy a családi életre nevelés elsődleges színtere maga a család, ezt a feladatot senki, semmi nem tudja maradéktalanul pótolni. Ezért ezt a feladatot a szülők, az óvoda, a pedagógia, orvosok, egészségügyi dolgozók, családvédelem, mentálhigiénés szakemberek, pszichológusok stb. együttes kooperációs tevékenységének alkalmazásával igyekszünk megoldani.

A gyermeki játékokon keresztül egyrészt a családi életre visszaható szokásokat és konfliktuskezelési technikákat tanítunk, másrészt közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások, ezen belül kiemelten a viselkedési, magatartási szokások fejlődését.

4. A környezeti elemek védelme, környezettudatos magatartás megalapozása óvodánkban

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer, és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának, és életvitelének kialakulását.

Alkotói tevékenységeken keresztül hozzájárulunk környezeti értékeink gyarapításához, az esztétikai ízlés formálásához, a szépség megláttatásához, csodálatához, és a védett környezeti értékeink megbecsüléséhez.

5. Művészeti nevelés

Forrai Katalin szerint: *" a művészet a világ sajátos megismerése a színek, hangok, szavak keltette érzelmi hatás, a jelképek egyéni felfogása."*

Komplexitás valósul meg a művészeti nevelésünkben, amelynek területei egymástól csak a pedagógiai program leírása szintjén választódnak szét.

Területei:

- A. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc,
- B. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, kreativitás,
- C. Mondóka, vers, mese, drámajáték, dramatizálás,
- D. Verbális - nonverbális eszközök, kommunikáció – metakommunikáció.
- E. Hagyományőrzés, jeles napok, népszokások, multikulturális elemek.

Számos, óvodán belüli és kívüli program egészíti ki a mindennapi tevékenységeket, ugyanúgy, ahogy a környezeti nevelés esetében is: a gyerekeknek sokszor és nagyon sokoldalú gyakorlati tapasztalat szerzésére nyílik alkalmuk.

6. Média és valóság megkülönböztetésének képességére nevelés

Feladatunk a gyermekek felkészítése a média hatásmechanizmusaira, veszélyeire, a valóságos és a virtuális világ megkülönböztetésének képességére.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Szokás- és normarendszer

Négy csoportunkban felmenő rendszerben folyamatosan törekszünk a tiszta életkorú csoportok kialakítására annak érdekében, hogy az épületen kívüli szolgáltatásokat, helyszíni tevékenységeket közel azonos türelem elvárhatóságával, és beépíthető szabályok elsajátításával szervezhessük.

Folyamatos napirenddel dolgozunk, így lehetőséget teremtünk a gyerekek egyéni szükségleteinek kielégítésére, éérésének, fejlettségének figyelembe vételére.

Mivel a 3-7 éves korú gyermek legtöbb idejét az óvodában tölti, a fentiekből adódóan felelősek vagyunk a harmóniát sugárzó, esztétikus és tevékenységre alkalmas környezet alakításáért, és a nevelés minőségéért.

Neveléssel alakítható területek:

- Köszönés formái
- Rend és tisztaság
- Mindenre képes vagyok (önállóságra nevelés)
- Étkezés
- Barátság
- Ajándékozás
- Udvariasság

SziJA Programunkban az ősi mesei alaperkölcsei értékeket követve kiemelt helyet kap a magatartási, és viselkedéskultúra fejlesztése, mint az erkölcsi magatartás alapvető szabályozó tényezőjének pozitív irányú fejlesztése. A magatartási, viselkedési szokások kialakítására a gyermekek elsődleges tevékenységében, a játékban teremtünk lehetőséget. A spontán adódó helyzeteket tudatos beavatkozással tesszük alkalmassá kitűzött céljaink elérésére.

Fejlesztendő területek	Részcélok
Alkalmazkodás elfogadás	Alkalmazkodik a társaihoz
	Alkalmazkodik a csoport szokás- szabályrendszeréhez
	Alkalmazkodik a helyzethez
	Alkalmazkodik a felnőttekhez
Együttműködés, konfliktuskezelés	A társaival barátságos, együttműködő
	A felnőttekkel udvarias, együttműködő
	Konfliktus esetén képes az egyezkedésre, kompromisszum kész
	Közös tevékenységek alatt fegyelmezett
	Képes elfogadni társai elgondolását
Segítőkézség	Elfogadja a másságot, segíti a beilleszkedésüket
	Segíti társait a gondozási, közös tevékenységekben
	Szívesen vállal közösségért végzett munkát
Értékmegóvás	Környezettudatosan él
	Vigyáz környezetére
	Vigyáz saját alkotásaira, játékaira
	Vigyáz társai alkotásaira, játékaira

Ez az óvoda számára egységes szokás- szabályrendszer túl azon, hogy segít megteremteni a gyermeki magatartás erkölcsi alapjait, megadja a biztonságot a közösen használt területeken, az együtt szervezett rendezvényeken, helyettesítéskor a gyermeknek, dajkának, pedagógusnak egyaránt, valamint alapot nyújt a gyerekek személyiségfejlődésének méréséhez, a csoportok fejlettségének megállapításához, további feladatok tervezéséhez, valamint a pedagógusok, dajkák munkájának értékeléséhez.

2. Ünnepek, hagyományok, jeles napok

a) Őszi tevékenységek:

Szüretetek:

- betakarítás a kertben, őszi termések gyűjtése,

Termésjátékok készítése:

- gesztenye, levelek, bogyók felhasználásával
- töklámpás készítés
- Márton nap

b) Téli tevékenységek:

- Adventi koszorúkészítés (András nap)
- Mikulás játékok (Mikulás nap)
- Luca napi búzavetés, Lucázás (Luca nap)
- Karácsony: meglepetések, ajándékok készítése, ünnepi előkészületek
- Pásztorjátékok, Betlehemezés
- Újévi jókívánságok
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

c) Tavaszi tevékenységek:

- Húsvét (tojásfestés, batikolás, locsolkodás, komatálozás)
- Anyák napja
- Pünkösöd (pünkösödölés)
- Gyermeknap
- Évzáró ünnep

d) Nyári tevékenységek:

- Nyári gyűjtőmunkák
- Növényi játékeszközök készítése
- Sportszerű népi játékok a szabadban

3. Az óvoda kapcsolatai

A szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés kialakult formáit megtartva, a Napraforgó Egyesített Óvoda Pedagógiai Programjában leírt kommunikációs és együttműködési formákat követjük.

Törekszünk az Alapprogramban **intervenciós** gyakorlatként bekerült, családok igényeihez alakított segítségnyújtási lehetőségeket megkeresni, és ezzel a nem formális oldalú együttműködést erősíteni.

A **pedagógus tanácsadóként** is megjelenik a gyermekek érdekében, a szülőkkel való kapcsolat-tartásban.

A multikulturális és interkulturális nevelés megvalósításához a szülőket megpróbáljuk megnyerni már a befogadás időszakában. Érdeklődés esetén **alkotókör** szervezéséhez, **szülői klubok**, **művészeti programok** működtetéséhez kérjük közreműködésüket.

A **különbözőség elfogadása** a szülők körében is nagyon fontos ahhoz, hogy a jövő nemzedékét helyes szemlélettel a jövő társadalmi együttélésére készítsük elő, ehhez megfelelő viselkedésmintákat közvetítsünk velük együtt.

A közös, családokkal együtt szervezett rendezvények kulturális, sport és szakmai hagyományait kerületi/tagóvodai szinten is szeretnénk megvalósítani, figyelemmel kísérjük ezek óvodán kívüli lehetőségét is.

A szülők az óvodapedagógusokkal együttműködve **szülői szervezetet** választanak csoportonként, és a kerületi pedagógiai programban szabályozott nevelési feladataikat összehangoltan végzik.

A Tücsöklak bölcsődével felvesszük a kapcsolatot, hogy óvodánkat népszerűsítsük az óvodai beíratás előtt.

Segítjük a beiskolázási folyamatot a kerületi iskolák által meghirdetett pályázatok, sport-és kulturális rendezvények szervezett látogatásával.

Az óvoda védőnője havonta látogatja az óvodát, de hívásunkra azonnal segítségünkre van egészségügyi, higiéniai kérdésekben.

Kulturális, sport és művészeti tevékenységeinkhez helyszíneket biztosítunk a kerületen belüli és kívüli helyszíneken. (Állatkert, KOSZE Tanuszoda, Turay Ida Színház, Kolibri Színház stb.).

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Mottónk: „Amit hallok, azt elfelejtem, amit látok, arra emlékszem, amit megcsinálok, azt tudom.”

A nevelés eszközei közül a **szabad játék** a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, a gyermekek számára a legfőbb élményforrás, a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Általános nevelési feladatunk olyan óvodai élet megszervezése, melyben a gyermeki világkép formálása és az „én-kép” alakulása a **szabad játékba** ágyazott élményein keresztül, **tevékenységekbe ágyazott** konkrét ismeretek megszerzésével valósul meg.

Törekszünk az érdeklődés felkeltésére a tevékenységek iránt, valamint arra, hogy a gyermekek fokozatos önállóságra tegyenek szert a **játékba ágyazott tanulások szervezésében**.

Az alacsonyan szocializált környezetből érkező gyermekeknek kiváló a **kooperatív kiscsoportos tanulási forma**, ahol sok manipulációs eszközzel segíthetjük a gyermekeknek az elvonatkoztatást, és ezzel közvetetten az iskolai tanulásra való felkészítést.

Az **egyéni differenciált bánásmód**, tehetséggondozás, és a magatartási- és iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése és korrekciója szintén kiscsoportos tevékenységek szervezésével valósul meg, melynek során felzárkóztató pedagógusunk a csoporton kívül is - egyéni terve szerint - hozzájárul a lemaradók vagy részképességben elmaradt gyermekek felzárkóztató fejlesztéséhez.

A **munka jellegű tevékenységeken** keresztül olyan tulajdonságokat, készségeket fejlesztünk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, feladattudatát, kötelességteljesítését, monotónia tűrését.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon, de a biztonságra figyelemmel helyezzük el.

Nevelési módszereink:

Nevelési céljaink megvalósítását segítik a pedagógusok által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Ezek:

- Közvetlen (direkt) módszerek: amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolata révén hat a gyermekekre.
- Közvetett (indirekt) módszerek: amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a közösségen keresztül érvényesül.

VI. A TEHETSÉGGONDOZÁS MEGALAPOZÁSÁNAK ELVEI ÉS DOKUMENTÁCIÓJA

A **2011. évi CXCV. többször módosított nemzeti köznevelési törvény 4.§. ac) pontja** meghatározza a **kiemelten tehetséges gyermek, tanuló kötelező feladatát.**

Nézetünk szerint, *tehetség ígéretes gyermeknek tekintjük azokat, akik:*

- ✓ átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek
- ✓ és/vagy felkelhető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Óvodánkban ennek a feladatnak eleget téve, elsősorban **óvodai csoportjainkban**, a napi tevékenységekbe ágyazva végezzük tehetséggondozó munkánkat, a naponta lehetővé tett **kézműves tevékenységek**, kreatív alkotások létrehozásával.

A kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek, s eközben a pedagógusok által felkínált eszközöket, anyagokat kipróbálhatják, technikai tudásukat gazdagíthatják.

A **mozgásukban** kiemelkedő képességű gyermekek felfedezése érdekében speciális felkészítést tartunk heti egy alkalommal, az éves Munkatervbe illesztett program szerint. Ezek a gyermekek képviselik óvodánkat a kerületi sportversenyeken, miközben az iskolák testnevelő tanárai felfedezhetik kiemelkedő mozgásukat, versenyszellemiségüket.

A **zenei tehetségígéretesek** elkallódását megelőzve, heti egy kiscsoportos zenei műveltségterületet felölelő játékos foglalkozást tartunk a négy gyermekcsoportból kiemelten szerveződve, 10- 12 gyermek számára, éves Munkaterv szerint. (Zenekosár)

A gyermekek fejlődésének vizsgálatát csoportonként, a csoportvezető óvónők és a felzárkóztató pedagógus együtt végzik el, és a vezetnek az "Én már ezt is tudom..." követési dokumentumot a gyermekek egyéni fejlettségéről.

A gyermekek óvodába érkezésekor, a beszoktatási időszak végére – október hónap végéig- felmérjük a bemeneti fejlettség szintjét. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében az egyé-

ni bánásmód megvalósulásáról heti két alkalommal kötelező vezetni a fejlődésigazoló dokumentációt.

A nevelési év végén a hozzáadott érték mérése történik meg, vagyis a gyermekek önmagukhoz mért fejlődésének szintjét azonosítjuk be.

Az óvodai élet befejezésekor a kimeneti szint elérését az Alapprogramban rögzített „Fejlődés jellemzői óvodáskor végére” irányelveihez igazítjuk.

VII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

1. Látássérült gyermek:

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek:

- vakok (1),
- alig látók (2) és
- gyengén látók (3).

Az óvodai nevelés során figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel a szembetegségeire.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell:

- a részvételt a közös játékban
- a közösséghez való alkalmazkodást
- viselkedési formák megtanulását és gyakorlását
- közösség előtti szereplést

Kiemelt feladataink

- Az önkiszolgálás megtanítása,
- a tárgyak és helyük megismertetése,
- rendszeret kialakítása
- higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása.

➤ **Vak** gyermek látásteljesítménye 0.

Játéknak kiemelt szerepe van, mert tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.

Az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódó képesség intenzív fejlesztése.

Mozgásfejlesztés:

- Testkultúra kialakítása
- Tartáshibák megelőzése
- A helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése

Zenei nevelés: a nevelésben hangsúlyos szerepe van, egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Önkiszolgálás: önállóság kialakítása a cél, életkoruk és sérültségük mértéke szerint. Környezetük megismerése: széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódáshoz kötötn.

Eszközök kiválasztása: színek helyett elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása.

Környezet kialakítása: tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerint állandó helyen tartása.

Számélmények kialakulását segítik: akusztikus minták, mozgás és a verbális kifejezések. A Braille írás-olvasásrendszer megtanulását készítik elő a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása.

- **Alig látó** gyermekek (Vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) Adottságaik szerint tapintó-halló vagy látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat kismértékben használó alig látó gyerekek – pl. fényérzékelők, színeket felismerők-nevelése a tapintó-halló felkészítést célozza meg, *de fontos feladat a látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése.*

A látásukat praktikusán jól használó, alig látó gyermekek számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra készít fel.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengén látó gyermekek nevelésének elveivel.

- **Gyengén látó** gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig)

Főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják azt használni.

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős a szerepe a nevelésben a hallási és tapintási megismerésnek is.

- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges eszközök biztosítása (dönthető asztallap, egyéni megvilágítás).

A fejlesztés kiemelt területe a környezet vizuális megismerése, amelynek területei:

- Látásnevelés: a látás megtanítása a távoli és a közeli környezetben
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, magabiztosság
- Térbeli tájékozódás: a látás felhasználása
- A finommozgás fejlesztése: kézügyesség fejlesztése, írás előkészítése
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: lehetőség biztosítása a finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése: hallási figyelem és megkülönböztető képesség segítése a tájékozódásban, tanulásban, a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismeretek kiegészítése a tapintás által szerezhető információkkal.

2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

- a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önrányítás képességeinek fejlődését nehezítő –részképtesség-zavarok, vagy azok előfordulása jellemző az érintett gyermekekre

- az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás, és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,

- aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,

- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Feladataink

- a szakértői véleményben foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazása
- a teljesítménykudarckra épülő másodlagos zavarok megelőzése,
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségek megalapozása
- a szülők aktív bevonása a fejlesztésbe